

ЗВІТ

про діяльність сфери культури Полтавської області в 2017 році

Загальна діяльність

Діяльність закладів культури і мистецтва області у 2017 році була спрямована на реалізацію завдань та реформ, ініційованих Президентом та Урядом України. Забезпечено роботу із виконання стратегічних напрямів та операційних цілей "Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегії реформ". Здійснювалися заходи зі збереження і розвитку культурного надбання, охоплення культурно-освітніми та мистецькими послугами всіх категорій населення області.

Важливими елементами культурного сервісу стала фестивальна діяльність, проведення традиційних обласних культурно-мистецьких, народних свят, оглядів-конкурсів, виставок народного мистецтва.

Забезпечено просування культурного продукту за кордон. Мистецькі колективи обласної філармонії продемонстрували українське мистецтво в Італії, Словаччині, народний артист України, артист Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М.В. Гоголя представив літературно-музичну композицію "В степу безкраїм за Уралом" українській діаспорі в Чікаго, Нью-Йорку, Полтавський академічний обласний театр ляльок взяв участь у Міжнародному фестивалі театрів в Туніській Республіці (Африка).

Решетилівську вишивку "білим по білому" Міністерство культури України включило до Переліку та Національного реєстру нематеріальної культурної спадщини. Здійснюється робота щодо включення до цього Переліку та реєстру ще одного елемента культурної спадщини області – рослинне килимарство Решетилівщини.

У рамках проведення Року Японії в Україні на Полтавщині перебувала творча делегація митців із Японії. У Полтавському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. М.В. Гоголя, Миргородському, Пирятинському районних будинках культури відбулися концертні програми "Дві країни – мистецтво одне".

Протягом року на території області проведено Міжнародний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі" в м. Комсомольськ (взяли участь творчі колективи із 7 країн), відкритий регіональний фестиваль театрального мистецтва "В гостях у Гоголя" (виступили колективи із 7 областей України), Міжнародний молодіжний гончарський фестиваль "Опішне - 2017" (40 молодих учасників з України та Молдови), Всеукраїнський фестиваль народної творчості на Національному Сорочинському ярмарку, духовної музики "Небесні перевесла" (взяли участь духовні колективи з Полтавщини та Галичини) та інші.

Започатковано проведення етнофестивалю "Гелон-фест" на території Більського городища – скіфського міста Гелон.

Проведено понад 100 культурно-мистецьких заходів обласного рівня.

Комплекс тематичних заходів було проведено до 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років, 500-річчя Реформації – початку масштабного духовного відродження, 50-ліття Конгресу Українців.

Значущою подією стали історичні археологічні знахідки, датовані шостим століттям до нашої ери, під час розкопок на Більському городищі.

З метою підвищення кваліфікації працівників закладів культури та обміну досвідом роботи на території області забезпечено проведення Всеукраїнської наради керівників обласних Центрів народної творчості України з питання "Діяльність клубних закладів по збереженню традиційної культури", Всеукраїнського семінару директорів обласних бібліотек та керівників Центрів "Вікно в Америку", 18 обласних семінарів, нарад, практикумів.

У 2017 році здійснено роботу з реставрації, реконструкції, капітального, вибіркового та поточного ремонтів у 370 приміщеннях закладів культури області, на що використано із різних джерел фінансування кошти в сумі 93 041,31 тис. грн.

Зокрема, в с. Мала Решетилівка Великобагачанської ОТГ відкрито сільський клуб, який був реконструйований з приміщення старого магазину у приміщення культурного осередку.

Відкрито оновлений глядацький зал комунального закладу "Районний будинок культури" Зіньківської районної ради.

Бюджетне фінансування сфери культури області при плані 702382,7 тис. грн. склало 667426,9 тис. грн., що становить 95,1 %.

22 грудня 2017 року на пленарному засіданні вісімнадцятої сесії Полтавської обласної ради прийнято дві програми по галузі "культура" області: Комплексна Програма розвитку культури, мистецтва та охорони культурної спадщини в Полтавській області на 2018–2020 роки та Програма збереження, вивчення та популяризації Більського городища на період 2018-2022 років.

Недоліками і проблемами галузі є невідповідність сучасним потребам наявна матеріально-технічна база закладів культури області.

Пріоритетом у невідкладному вирішенні питань є потреба у фінансуванні з державного та обласного бюджетів реставраційних робіт Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського та Полтавської обласної філармонії. Полтавською облдержадміністрацією надано пропозиції Міністерству фінансів щодо виділення коштів субвенції з державного бюджету на ці цілі.

На сьогоднішній день ряд обласних закладів та установ культури розміщуються в орендованих приміщеннях.

Полтавська обласна державна адміністрація зверталася до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо підготовки проекту рішення Кабінету Міністрів України щодо віднесення до сфери управління Полтавської облдержадміністрації адміністративної будівлі, розташованої у м. Полтаві по вул. Соборності, 37, та знаходиться у державній власності. На сьогодні рішення не прийнято.

ПРОФЕСІЙНЕ МИСТЕЦТВО

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ «ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ»

Штатним розписом Комунального підприємства культури і мистецтв «Полтавська обласна філармонія» на 2016, 2017 роки було передбачено 151 одиницю, у т.ч., артистичний і художній персонал – 107 осіб. За власним бажанням у 2016 році звільнилося 11 осіб, у 2017 – 28 осіб.

Упродовж всього минулого року мистецькі *колективи й окремі артисти Полтавської обласної філармонії* демонстрували стабільну роботу і потужно працювали, не зважаючи на те, що *досі не мають стаціонарного концертного залу* і приміщення дотепер знаходиться у стадії ремонту.

З метою збереження мистецького потенціалу та організаційно-творчої підтримки культурно-мистецького життя в області філармонія спрямовувала творчого сили на пошук нових репетиційних баз, сценічних майданчиків для проведення концертів та інших мистецьких і культурно-просвітницьких заходів. *Для забезпечення виконання основної діяльності колективів Полтавської обласної філармонії та за відсутності власного приміщення Полтавського симфонічного оркестру було укладено з Полтавським академічним обласним театром ляльок договори позички частини приміщень для проведення репетиційної роботи митців.*

№ п/п	Показники	Факт 2016	Факт 2017 р.	Динаміка
1.	Загальна кількість концертів	342	285	- 16,7 %
2.	Участь у загальнодержавних заходах	67	72	7,5 %
3.	Загальна кількість глядачів	57 726	42 900	105 900
4.	Безкоштовне відвідування	6 800	4 900	72 100
5.	Загальна сума отриманих коштів	580 467	668 140	93 743

2017 року за участю творчих колективів і солістів обласної філармонії *було проведено концерти практично до всіх державних свят. 20 концертних заходів відбулося з добродійною метою* для глядачів пільгових категорій та соціально незахищених верств населення – допризовників та військовослужбовців, учасників АТО та їх сімей, ветеранів війни і праці, осіб з інвалідністю.

Минулого року артистами філармонії *було створено 14 нових концертних програм*, з яких 5 – для дітей.

Творчий потенціал обласної філармонії реалізується через проведення концертів, творчих звітів артистів, *участь у мистецьких фестивалях та обласних культурно-мистецьких заходах*, тож географія виступів артистів філармонії 2017 року простягнулася далеко за її межами: камерний оркестр ім. Д. Ашхарумова брав участь у ХІХ Всеукраїнському фестивалі камерної та симфонічної музики «Травневі зустрічі», що проходив у м. Кропивницькому, український народний оркестр – у ХХІV Міжнародному музичному фестивалі «Харківські асамблеї – протилежності злу мистецтвом» у м. Харкові, артисти-вокалісти стали лауреатами Міжнародного фестивалю-конкурсу «Україна єднає світ» у м. Скадовську, а тріо бандуристок «Вишиванка» – на Регіональному фестивалі пісенно-обрядового фольклору

«Сьогодні Купала, а завтра – Івана» (музей Г. Сковороди, Харківська обл.), також бандуристки взяли участь у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Слобожанський спас» у м. Сватовому Луганської обл. та у київських концертах в Софії Київській і в Українському домі. Пісенно-танцювальний ансамбль «Полтава» став учасником концерту, що пройшов у Міністерстві аграрної політики України, побував з виступами у сс. Черкаське, Сергіївка Слов'янського району Донецької області у рамках Загальноукраїнського проекту «Український Донбас» та гідно представив Україну на XXII Міжнародному фестивалі «На перехрестях зустрічей і культур» в Італійській Республіці, а солісти, оркестр і балет ансамблю «Полтава» стали учасниками Днів європейської культурної спадщини в Словаччині; концертний ансамбль «Чураївна» представляв Україну у «Республіканському центрі національних культур» у Білорусі (м. Мінськ).

Головним проблемним питанням у підприємстві культури і мистецтв на сьогодні залишається відсутність власного концертного залу. Ремонтні роботи приміщення обласної філармонії, розпочаті у кінці 2016 року, припинені на початку літа 2017-ого. Повністю не відремонтовано ні одне приміщення. Більше 70 % загальної площі будівлі не має освітлення. Практично, репетиційна база знаходиться у незадовільному стані. Проведення концертів поточного року планується в орендованих приміщеннях.

Перевезення артистів здійснюють 2 автобуси «ЛАЗ», які повністю зношені, постійно виходять з ладу, їх ремонт ускладнюється відсутністю запчастин.

Нагальна проблема для всіх закладів мистецтва – відсутність гуртожитку для артистів. Низька заробітна платня і високі ціни на оренду житла в обласному центрі призводять до плинності молодих кадрів.

*КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПОЛТАВСЬКИЙ СИМФОНІЧНИЙ ОРКЕСТР»
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ*

Минулого року **Полтавський симфонічний оркестр відокремився в самостійну концертну одиницю**, кадровий склад якої – 48 працівників: основних – 30 чол., «сумісників» – 18 чол., художньо-артистичний склад складає 38 осіб.

У 2017 році фінансування Полтавського симфонічного оркестру відбулось у розмірі 3 550 533 грн. із загального фонду бюджету та 61 000 грн. із спеціального фонду. Власні надходження склали 392 130 грн.

Фінансування відбувалось вчасно й у повному обсязі. Заборгованість зі сплати податків до бюджету та заборгованість із заробітної платні відсутні.

Знаковими культурно-мистецькими заходами для оркестру минулого року стали Всеукраїнська акція «**Перша хвилина миру**» (меморіальний захід із вшанування пам'яті загиблих у Другій світовій війні), «**Дві країни – мистецтво одне**» (концерт у рамках відзначення у 2017 році року Японії в Україні), **етно-фестиваль «Гелон-Фест»** у с. Більську Котелевського району, «**До Миколая на гостини – всі таланти Полтавщини**» (спільний концерт з учнями шкіл естетичного виховання області, абсолютними переможцями міжнародних конкурсів).

Надзвичайною **подією став виступ** лауреата міжнародних конкурсів, солістки всесвітньо відомих оперних театрів, таких, як Большой, Маріїнський, «Гелікон-опера», доцента кафедри естрадного виконавства Національної Академії керівних кадрів культури і мистецтв **Марії Максакової** у супроводі Полтавського симфонічного оркестру.

Упродовж 2017 року **реалізовано культурно-мистецькі проекти з солістами-іноземцями:** Олегом Полянським (Німеччина), Іваном Карізною (Франція, Білорусь), Девідом Тобіном (Ірландія), Антоном Скакуном (Бельгія).

У звітному періоді організовано та **проведено 6 виїзних концертів у райони області. Загалом минулого року проведено 41 концертний захід**, з них – 10 концертів для пільгових категорій населення. Загальна кількість відвідувачів склала близько 14 500 слухачів.

Матеріально-технічна база комунального закладу протягом 2017 року поліпшилась, як за рахунок коштів загального і спеціального фондів бюджету, так і за рахунок власних надходжень. З метою якісного та ефективного функціонування оркестру **було придбано:** комп'ютерну техніку, копіювальні прилади, меблі, освітлювальну техніку, сценічний одяг (вишиті сорочки, краватки-метелики), комплектуючі матеріали, аксесуари та видаткові матеріали до частини музичних інструментів.

Ключовими проблемними питаннями на сьогодні для симфонічного оркестру є відсутність власного приміщення та постійної репетиційної бази і недостатній рівень заробітної платні, що, у свою чергу, впливає на можливість залучення кваліфікованих і високопрофесійних виконавців.

Перспективним планом роботи на поточний рік передбачено:

- **участь** оркестрового колективу у **проведенні урочистих** заходів з нагоди державних свят, пам'ятних дат тощо згідно з Планом роботи Управління культури облдержадміністрації;
- **організація виїзних концертів** у населених пунктах Полтавської області;
- створення нових концертних програм у співпраці з митцями з Туреччини, Південної Кореї, Німеччини, Італії, Бельгії;
- **шефство** над військовими частинами та культурно-мистецьке **обслуговування** учасників АТО;
- **підготовка** концертної **програми «Музичні барви Полтавщини»** з нагоди 20-річчя Полтавського обласного осередку Національної Спілки композиторів України у співпраці з Луганською обласною організацією Національної всеукраїнської музичної спілки та її презентація у м. Полтаві та Луганській області.

**ПОЛТАВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ
ТЕАТР ІМ. М.В. ГОГОЛЯ**

У штаті Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М.В. Гоголя налічується 169 посад, які утримуються за рахунок бюджету, та 5,5 осіб робітничих професій – за рахунок власних коштів.

Заплановану кошторисами бюджетну дотацію на 2017 рік одержано та використано у повній мірі. По загальному фонду надходження склали 18 849,8 тис. грн., по спецфонду (капітальні призначення) – 13,0 тис. грн., по централізованих заходах – 347,9 тис. грн.

2017 року у професійному житті гоголівців **відбулися визначні події** – творчі **надбання** полтавський театр **популяризував на міжнародних театральних фестивалях «Мельпомена Таврії» у м. Херсоні, жіночої творчості імені Марії Заньковецької у м. Ніжині та «Слов'янські театральні зустрічі» у м. Чернігові.**

Гастрольна географія митців простяглася доволі далеко – окрім **творчих поїздок до Миколаєва та Дніпра**, у травні, за офіційним запрошенням української діаспори у США та благодійного фонду «Лелеки» **відбулися гастролі полтавського**

театру ім. М.В. Гоголя у містах Нью-Йорк та Чикаго, де було показано моновиставу «В степу безкраїм за Уралом». Знакову виставу «Остання любов Гетьмана» вельми успішно полтавці презентували у листопаді столичному глядачеві на сцені Київського національного академічного драматичного театру ім. І. Франка.

Минулого року репертуарна афіша поповнилася прем'єрними виставами «Майстер і Маргарита» у сценічній версії режисера С. Павлюка (Херсон), «Президент вибирає» того ж режисера та за участю народного артиста України Анатолія Гнатюка, провідного артиста Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, комедією «Жінки» режисера Ц. Кобіашвілі (Тбілісі, Грузія) та музичною казкою «Всі миші люблять сир» і мюзиклом для всієї родини «Жив був Пес» у постановці В. Шевченка.

Традиційний Відкритий регіональний фестиваль театрального мистецтва «В гостях у Гоголя», удев'яте зібрав у квітні на полтавській сцені колективи з Коломиї, Києва, Миколаєва, Сум, Дніпра та Тбілісі (Грузія).

Ефективність економічних показників основної діяльності Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М.В. Гоголя можна представити у таких цифрах:

№ п/п	Показники	Факт 2016 (з симфонічним оркестром)	Факт 2017	% виконання в порівнянні з 2016 р.
1.	Загальна кількість вистав	234	216	92,3
	Благодійні вистави	25	14	56
2.	Загальна кількість глядачів	69 000	73 100	105 900
	Безкоштовне відвідування	6 800	4 900	72 100
3.	Загальна сума отриманих коштів	3 793 800	4 504 800	118 700

Адміністрація театру постійно проводить роботу, спрямовану на *благодійне обслуговування малозабезпечених верств населення* та тісно співпрацює з Полтавською обласною громадською організацією «Центр здорової молоді» (бувши наркозалежні), Полтавською обласною організацією сліпих, Полтавською громадською організацією «Діти Чорнобиля», Полтавською спеціалізованою школою-інтернатом № 2 ім. Н.К. Крупської, громадською організацією «Надія є», організацією ветеранів України, Полтавським обласним військовим комісаріатом та Горбанівським геріатричним будинком.

Крім того, *театр* періодично надає сцену для проведення культурно-мистецьких заходів, закладам мистецтва та громадським організаціям, які сплачують за оренду пільгову 50-тивідсоткову ціну, хоча це економічно не вигідно для театрального закладу.

Вартість проведеної у 2008–2011 роках реставрації складає 53 576 495 грн. Було оновлено приміщення театру, встановлено нові крісла, замінено світлове та звукове обладнання. Загальна кількість місць у театрі зменшилася на 182 місця, що є негативним фактором. Через пожежу, яка сталася 2014 року було проведено капітальний ремонт глядацького залу та сцени театру на загальну суму 796 539 грн. **2016 року придбано сценічне світлове обладнання** на суму 3 713 350 грн. та проведено частковий капітальний ремонт господарчого приміщення за рахунок власних коштів.

За театром нараховується 5 одиниць транспорту, а саме:

1. Автобус ЛАЗ 699Р 2000 року випуску на 41 місце.
2. ГАЗ-32213-420 («Газель») 2006 року випуску на 13 місць.
3. ЗАЗ-110206 «Таврія» 1994 року випуску.
4. ГАЗ-330202-414 («Газель») 2008 року випуску, вантажний тентований.
5. ГАЗ-31105-101 («Волга») 2006 року випуску.

Попри стабільну самодостатню діяльність **залишаються проблемні питання**, які не вирішуються з року в рік. Творчий склад театру складається на 29 % з артистів пенсійного віку, що ускладнює організацію творчого процесу, так як **актори-пенсіонери** втрачають професійні навички в силу поважного віку (голос, вокальні дані, хореографічні навички тощо), таким чином, фахово не відповідають віковому цензу більшості драматургічних творів театрального репертуару. Нормативно-правовою базою не передбачені обмеження трудової діяльності працюючих пенсіонерів у закладах мистецтва.

Адміністрація театру не може запросити на роботу талановиту і професійну молодь так як не має можливості забезпечити її житлом – квартирою, або, хоча б, кімнатою у гуртожитку. Більша частина молодих акторів не є полтавцями, тому значну частину заробітної платні витрачають на оренду житла. Тож перш за все високопрофесійним кадрам **необхідно** пропонувати **гуртожиток**.

Наразі кількісний **штат працівників** полтавського театру **значно занижений у порівнянні з** примірними штатними **розписами інших державних та комунальних підприємств мистецтва**. По причині невідповідного кількісного складу артистичного персоналу, було визначено репертуарну політику театру. У теперішній час у репертуарі переважають драматичні вистави, але, зважаючи на жанр театру, планується поповнити його музичними постановками.

Штат театру 1992 року налічував 201 чол. За період до 2013 року було проведено низку значних скорочень, після яких у штаті театру залишилось 169 чол., зокрема, скорочено штат театрального оркестру, хору, окремих виробничих цехів. Для більш ефективної організації робочого процесу потрібно поновлення повноцінного штату театру, як того вимагають нормативні документи.

Необхідне також **збільшення академічної надбавки** з 30 % до 50 %. Не конкурентно спроможна заробітна платня призводить до того, що фахівці змушені йти з театру. Вже більше 5 років театр не може знайти соліста з рідкісним тембром голосу «Тенор» і змушений працювати із запрошеними артистами. За останній рік з театру пішли 6 молодих й обдарованих митців тому, що рівень зарплати театру і будь-якого комерційного творчого проекту не витримує порівняння.

Театр веде пошуки фахових режисерів для подальшої співпраці та створення музичних вистав з української та світової класики й інших жанрів. Для ефективної організації творчого процесу у штаті театру повинні працювати не менш ніж 3 режисери-постановники різних напрямків.

Для повноцінної безперебійної роботи виробничих цехів необхідно провести ремонт господарчого подвір'я, так як без якісних декорацій, бутафорських виробів, реквізиту, взуття тощо неможливо створювати сучасні вистави, які відповідали б усім вимогам сьогодення.

Гастрольна, фестивальна діяльність – невід'ємна частина основної творчої діяльності театрального закладу, для її повноцінного та ефективного здійснення є **гостра потреба у** придбанні сучасного автобусу **«Нео-Лаз»** Львівського автомобільного заводу на 50 посадочних місць з багажним відсіком. Театр ім. М.В. Гоголя та інші заклади мистецтва мали б змогу перевозити водночас і артистів, і декорації меншим коштом, що призвело б до більшої мобільності

колективів, спрощення вирішення організаційних моментів та значної економії коштів, але для цього театру потрібна бюджетна підтримка.

Для більш ефективної реклами театру **необхідні рекламні сіті-лайти**, розміщені у всіх мікрорайонах обласного центру.

Ще одним з нездійснених аспектів є **відкриття малої сцени**. Проблему підвищення акторської кваліфікації основного творчого складу та надбання професійних навичок молодими акторами можна було б вирішувати саме завдяки функціонуванню камерного сценічного майданчика. Крім того, виникла б чудова можливість для полтавського глядача познайомитися ще з одним різновидом театрального мистецтва – камерною драматургією, театром малих форм.

Театру **потрібне завершення ремонту** будівлі у підвальних приміщеннях, зовнішнього фасаду, **дообладнання** оркестрової ями, театрального буфету. На сьогодні, покрівля театру протікає у багатьох місцях, є затікання у глядацькому залі через порушення, що сталися під час реставраційних робіт. 2017 року **адміністрація** театру за бюджетні кошти **провела технічне обстеження** покрівлі та карнизів вартістю 30,0 тис. грн. на предмет подальшого замовлення проектної документації на заміну невідповідної оцинкованої сталі покрівлі на нормативну та на заміну зовнішньої ліпнини.

У планах театру на наступний рік – випуск **4 прем'єрних вистав та 3 концертних програм**, участь колективу у культурно-мистецьких акціях та урочистих заходах до державних і календарних свят, пам'ятних дат і знаменних подій, **проведення ювілейного X Відкритого регіонального театрального фестивалю** «В гостях у Гоголя», **участь у 2 міжнародних фестивалях** театрального мистецтва, покази кращих театральних постановок українських театрів за твором «Наталка Полтавка» та **відзначення ювілею І.П. Котляревського**, культурне обслуговування дітей під час літнього оздоровлення та новорічної кампанії, надання культурних послуг на пільгових засадах визначеним категоріям населення, **гастрольний тур по Слов'янському району** Донецької області у рамках Всеукраїнської мистецької акції «Український Донбас».

ПОЛТАВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

Кадровий склад Полтавського академічного обласного театру ляльок налічує 73 працівники, є вакантні посади артиста-ляльководи, звукооператора та асистента режисера.

2017 року у Полтавському академічному обласному театрі ляльок **відбулися прем'єри вистав** «Один, два, три, чотири, п'ять», «Круть і Верть» режисера О. Іноземцева та «Рецепти від страху» Ю. Шевченко. **Капітально поновлено 3 вистави** з репертуару театру, а також, новорічну інтермедію, новорічний Ранок та адаптовано 1 виставу під новорічний Ранок.

З початку року у театрі було **запроваджено** попередній **продаж електронних квитків**. У фойє театру **створено дві фото-зони**, якими можна скористатися батькам з дітьми перед початком вистав.

Показники	Факт 2016	Факт 2017	% виконання в порівнянні із 2016 р.
Загальна кількість вистав	592	681	

Благодійні вистави	13	37	
Загальна кількість глядачів	53 971	70 443	
Безкоштовне відвідування	5 139	7 600	
Загальна сума отриманих коштів	3 793 800	4 504 800	

Минулого року актори театру показали на виїздах 194 вистави у 17 районах області, які переглянули 17 154 маленьких глядачів.

Велику увагу творчий колектив приділяє благодійній діяльності для дітей пільгових категорій.

У рамках Загальноукраїнського проекту культурної інтеграції «Український Донбас» полтавські *лялькарі* двічі *побували* з виставами у загальноосвітніх *школах м. Авдіївки та у притулку для дітей*, позбавлених батьківського піклування, у *м. Покровську* Донецької області.

Минулого року полтавський *театр* ляльок *провів обмінні гастролі* із *Запорізьким обласним театром* ляльок.

Під час *проведення новорічних свят* та зимових канікул творчим колективом показано 169 вистав для 16 256 глядачів.

У грудні 2017 року *творча група* театру ляльок з виставою «Пан Коцький» *стала учасником XXXII Міжнародного фестивалю* дитячих театрів «Неаполіс», що проходив у *Тунісі*.

Для *покращення матеріально-технічної бази* театру минулого року було *закуплено* матеріали для нових постановок, *пошито* взуття, сценічні костюми для акторського складу, *придбано* спецодяг для працівників цехів та обслуговуючого персоналу, комп'ютерну і побутову техніку, блок безперебійного живлення, міні АТС, запасні частини, шини та паливно-мастильні матеріали для транспорту театру; *встановлено* відеореєстратори на 8-ми камерах системи відео спостереження; у касі театру встановлено переговорний пристрій. За рахунок виділених коштів з обласного бюджету закуплено мікшерний пульт, головні радіомікрофони, звукове та світлове обладнання. *Здійснено* технічне обслуговування 28 пожежних рукавів, виконано ремонтні роботи пожежної сигналізації, *встановлено* 3 кулери з питною водою, віконні жалюзі, меблі у службових кімнатах, *закуплено* мікрохвильову піч, кондиціонер.

Триває робота з оформлення акту на право постійного користування земельною ділянкою під будівлями гаражів театрального закладу по вул. В. Чорновола, 20А, виготовлено технічний паспорт на вказані будівлі.

Дебіторська та кредиторська заборгованості, заборгованості із заробітної платні та комунальних послуг у театрі відсутні.

За сприяння Управління культури облдержадміністрації у 2016 році театру виділені кошти для ремонту дренчерної установки водяного пожежогасіння сценічної частини театру, але у 2017 році роботи повністю не завершено.

Питанням, яке потребує вирішення за зовнішньої підтримки, є *питання термомодернізації* будівлі театру. Потребують проведення поточного ремонту фойє I та II поверхів, необхідно оформити права власності на приміщення гаражів.

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА

ОБЛАСНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МИСТЕЦТВА ТА КУЛЬТУРИ

Структура Обласного методичного кабінету навчальних закладів мистецтва та культури складається з 9,5 штатних одиниць, з них: 3 штатних одиниці керівного складу, спеціалістів (методистів) 4,5 одиниці, обслуговуючого та технічного персоналу – 2 штатні одиниці.

Обласний методичний кабінет навчальних закладів мистецтва та культури – головний інформаційно-культурний осередок, регіональна багатопрофільна освітня та методична установа з координації діяльності мистецьких навчальних закладів області незалежно від форм власності, діяльність якої спрямована на ефективний розвиток позашкільної освіти в області, виявлення та розкриття здібностей й обдарувань учнів, задоволення потреб у професійному навчанні. Одним з пріоритетних напрямків роботи Обласного методичного кабінету є підвищення фахового рівня викладачів, проведення конкурсів виконавської майстерності, вдосконалення методик викладання, вивчення та узагальнення навчально-методичного провідного педагогічного досвіду, його впровадження.

Для реалізації творчих здібностей, виховання всебічно-розвиненої особистості дітей в області діє *збережена мережа системи позашкільної освіти* (музичної, вокальної, хорової, хореографічної, образотворчої, декоративно-ужиткової, театральної тощо), *яка складається з 44-х початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів*: 39 – у районах, 5 – в обласному центрі. Серед загальної кількості навчальних мистецьких закладів – 37 музичних шкіл, 3 школи мистецтв, 4 художні школи; при школах естетичного виховання відкрито 51 філію. Крім музичних відділень у 40 школах функціонують 26 відділів образотворчого мистецтва, 21 відділ хореографії та 2 відділи театрального мистецтва, *по 1-й студії є і на базах Полтавського музичного училища ім. М.В. Лисенка та Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського*. У початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах області *навчаються 11 141 учнів*, яким передають свій фаховий досвід *1 164 викладачі*.

Підтримка обдарованих юних талантів і професійних викладачів здійснюється шляхом організації та проведення відкритих регіональних й обласних конкурсів виконавської майстерності, фестивалів, оглядів творчих робіт, виставок, науково-методичних олімпіад, підсумкових та звітних концертів, а також, благодійних концертів з відзначення знаменних дат та подій, акцій підтримки учасників АТО тощо. За 2016–2017 навчальний рік обласною методичною установою *проведено 29 організаційно-методичних та культурно-мистецьких заходів*, в яких *взяли участь понад 7 000 вихованців* і творчих учнівських колективів мистецьких навчальних закладів Полтавської області.

Спільно з Полтавським музичним училищем ім. М.В. Лисенка було організовано та *проведено концерти учнів Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені М.В. Лисенка*, дитячого *оркестру народних інструментів «Пролісок» Дніпровської дитячої музичної школи № 6*.

У 2017 році обласним методичним кабінетом було *організовано презентації та розповсюдження* у мистецьких навчальних закладах майже *550 примірників* методичної та нотної *літератури*, яка розроблена та укладена 13-ма провідними митцями України і кращими викладачами Полтавщини.

Минулого року **проведено атестацію керівників та викладачів** ПСМНЗ Полтавської області, Полтавського музичного училища ім. М.В. Лисенка та Гадяцького коледжу культури і мистецтв імені І.П. Котляревського – **оброблено понад 400 атестаційних листів та складено 39 протоколів** засідань атестаційної комісії Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації.

На жаль, **проводити** і на далі активно плідну професійну **діяльність** і якісно виконувати значні обсяги роботи **може стати неможливим** по причині можливого тимчасового припинення роботи **з-за відсутності** у подальшому **приміщення** для колективу – найнагальнішою проблемою установи залишається питання оренди приміщення: термін дії договору позички приміщень, які використовує Обласний методичний кабінет навчальних закладів мистецтва та культури, закінчився 31 грудня 2017 р. Комунальна установа Полтавської обласної ради з експлуатації адміністративних будівель письмово повідомила ОМКНЗ МК, що, з метою більш раціонального розподілу приміщень Полтавської обласної ради, продовження у 2018 році договору позички приміщень не заплановано. Інших приміщень, які б більш-менш відповідали хоча б санітарним вимогам, затвердженим відповідними нормативними документами, що, у свою чергу, не спричинило б значного погіршення умов праці, і таких, до яких можна було б безпроблемно діставатися викладачам з усіх районів області, методистам запропоновано не було. Тож сьогодні методкабінет знаходиться у приміщенні за адресою м. Полтава, вул. Зигіна, 1 незаконно і завтра може просто опинитися на вулиці, не зважаючи на те, що влітку 2017 року працівники установи власним коштом та власноруч зробили ремонт в орендованому приміщенні корисною площею 89,3 м².

2017 року обласний методичний кабінет було профінансовано на 977 435,44 гривень. Станом на 01.01.2018 заборгованостей із заробітної платні, по енергоносіях і кредиторської та дебіторської заборгованості не має. Капітальний ремонт приміщень та придбання основних засобів минулого року не здійснювались. На балансі установи знаходиться транспортний засіб DAEWOO NEXIA 2008 року випуску первісною вартістю 50 000,00 грн.

На 2018 рік заплановано придбання 2-х комп'ютерів та 1 принтеру на загальну суму 33 700 грн.

Поточного року до багатопрофільної методично-освітньої **діяльності** Обласного методичного кабінету навчальних закладів мистецтва та культури **планується додати:**

– **організацію та проведення відбіркових турів** у районних центрах та містах області, обласного туру всеукраїнського **конкурсу** дитячої творчості «**Яскраві діти України**» у рамках міжнародного фестивалю «Sanremo Junior»;

– **реалізацію спільно з** Полтавською обласною **філармонією**, Полтавським симфонічним **оркестром**, Полтавським краєзнавчим **музеєм** імені Василя Кричевського, Полтавським музичним **училищем** ім. М.В. Лисенка, Гадяцьким **коледжем** культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського нового мистецького проекту «**Обласна дитяча філармонія**»;

– проведення відповідної роботи із **заснування стипендії** голови Полтавської обласної державної адміністрації для талановитих учнів шкіл естетичного виховання Полтавської області «**Надія Полтавщини**»;

– **проведення** відповідної підготовчої роботи та **атестації педагогічних працівників** – викладачів, концертмейстерів, директорів та їх заступників початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів області, методистів обласного методичного кабінету навчальних закладів мистецтва та культури.

ПОЛТАВСЬКЕ МУЗИЧНЕ УЧИЛИЩЕ ІМ. М.В. ЛИСЕНКА

У Полтавському музичному училищі ім. М.В. Лисенка 2017 року *навчалось 232 студенти*. Забезпечував підготовку фахівців творчий педагогічний колектив, який налічує 111 викладачів та 11 концертмейстерів, з них мають почесні звання України – 11 митців. При училищі діє *дитяча школа-студія* педагогічної практики, яка *налічує 79 вихованців*.

Успішно *пройшли державні іспити* в училищі: з *50-ти випускників дипломи з відзнакою отримали 11 чоловік*. Всі випускники, які навчались за державним замовленням, отримали направлення на роботу (100 %), 37 осіб (74 %) вступили до вузів III–IV ступенів акредитації для здобуття освітнього ступеня бакалавра. За результатами вступних іспитів у 2017 році на I курс за регіональним замовленням *прийнято 62 чол.*

29 студентів училища *стали лауреатами міжнародних, всеукраїнських та регіональних конкурсів*, зокрема: V Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-домінанта» у м. Харкові, Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Обдарована молодь» у м. Полтаві, Всеукраїнського конкурсу гри на духових інструментах у м. Дніпрі, VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Т.Г. Шевченка, Всеукраїнського конкурсу «Нові імена України» у м. Києві, Всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах «Провесінь» у м. Кропивницькому, II Всеукраїнського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагаймося за нове життя» у м. Полтаві, Всеукраїнського конкурсу «Харківські асамблеї» у м. Харкові. Ансамбль народних інструментів «Гротеск» також став лауреатом V харківського Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-домінанта».

Проведено творчі зустрічі та майстер-класи професорів Національної музичної академії ім. П.І. Чайковського та Дніпропетровської академії музики ім. М.І. Глінки, *конкурси виконавської майстерності, звітні концерти* творчих колективів та окремих виконавців, концерти колишніх випускників – студентів провідних мистецьких закладів освіти України.

У березні музичним училищем *проведено музичний фестиваль «І струни Лисенка живії...»*, присвячений 175-річчю від дня народження класика українського музичного мистецтва композитора Миколи Віталійовича Лисенка. *Центральною подією фестивалю став урочистий концерт* творчих колективів, студентів та викладачів у приміщенні Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М.В. Гоголя. Крім того, *у рамках фестивалю пройшли концерти* симфонічного оркестру, української вокально-хорової музики, творчий звіт студентів та викладачів відділу оркестрових духових та ударних інструментів, *конкурс* студентів училища на краще виконання фортепіанних творів Миколи Лисенка, концерт української фортепіанної і камерної музики, також було *показано дитячу оперу «Коза-дереза», проведено науково-практичну конференцію «Осяяні генієм Лисенка». Капела бандуристів «Любава» та ансамбль «Гротеск», студенти вокального відділу дали концерти на малій батьківщині композитора – у селищі Гриньки Глобинського району та у районному центрі.*

Протягом року творчі *студентські колективи брали участь у проведенні урочистих заходів з нагоди державних свят та знаменних дат*, серед яких День Європи, роковини Чорнобильської трагедії, підняття Прапора з нагоди ухвалення Радою Міністрів Європейського Союзу рішення про скасування візових вимог для громадян України, День пам'яті жертв політичних репресій, а також, – у фестивалі

духовної музики «Небесні перевесла». На базі навчального закладу проведено пісенно-поетичний конкурс серед академічних груп «До тебе, Україно, ми піснею линею» до Дня українського козацтва та Дня захисників України.

Восени *студенти виступали у Полтавському обласному клінічному госпіталі ветеранів війни та праці та Горбанівському геріатричному будинку* для людей похилого віку.

У листопаді було *проведено обласний дитячо-юнацький конкурс академічного сольного співу імені Володимира Путька*.

З нагоди Дня Святого Миколая лисенківцями традиційно проводяться добродійні культурно-мистецькі заходи для дітей соціально незахищених категорій. Так і в грудні минулого року *відбулися покази вистави «Пригоди Івана та Сірого Вовка у пошуках Святого Миколая» для вихованців інтернатних закладів Полтавського району та обласного центру*.

Упродовж року, що минув, творчими колективами музучилища проведено 84 концерти та інших культурно-освітніх і мистецьких заходи.

Протягом 2017 року з обласного бюджету надійшло фінансування згідно з кошторисом на суму 15 631, 8 тис. грн.

Станом на 01.01.2018 року заборгованостей з виплат заробітної плати, стипендії та оплати енергоносіїв немає.

Упродовж багатьох років *найнагальнішим і найважливішим проблемним питанням залишається питання відсутності студентського гуртожитку*, а також, необхідність *поліпшення матеріально-технічної бази, придбання музичних інструментів*.

На 2018 рік *заплановано проведення* низки заходів, зокрема: *Всеукраїнського конкурсу* молодих виконавців на мідних духових інструментах «Полтавська весна», *показу дипломної вистави* студентів відділу сценічного мистецтва, Відкритого *обласного дитячо-юнацького конкурсу* академічного сольного співу імені Володимира Путька, *музично-просвітницького туру* «Тобі, Полтавський краю, свої пісні співаєм!», *концерту* до Дня Матері та з нагоди 115-ї річниці заснування училища тощо.

За рахунок капітальних видатків галузі «Культура» обласного бюджету Управління культури ОДА у 2018 році *заплановано: монтаж* системи відео спостереження в училищі (71 037 грн.), *придбання* музичного інструменту «Тромбон» (95 000 грн.), персональних комп'ютерів (4 од.) у комплекті (40 000 грн.), багатофункціонального пристрою CANON (9 000 грн.), звукопідсилювальної апаратури (40 000 грн.), системи зворотного осмосу для очищення води (12 000 грн.), придбання «одягу сцени» (160 000 грн.) на загальну суму 465 037 грн.

ГАДЯЦЬКИЙ КОЛЕДЖ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ ІМ. І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Середньорічна *кількість студентів* Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського складає: *на денному відділенні – 215 чоловік, на заочному відділенні – 55. На обласних курсах підвищення кваліфікації* перепідготовку пройшли *290 фахівців*. При коледжі також *функціонує дитяча студія естетичного виховання, яка налічує 220 вихованців*, і діють *хореографічна та художня студії для дорослих*, у яких займаються *60 учасників*.

Навчальний процес коледжу забезпечують 87 викладачів та концертмейстерів, з них 3 викладачі мають почесне звання «заслужений працівник культури України» і 7 відмінників освіти України.

Проведено розподіл 50-ти молодших спеціалістів – випускників коледжу, на місця майбутнього працевлаштування. Станом на 01.09.2017, за наданою випускниками інформацією, **вступили до ВНЗ III–IV рівнів 16 осіб, приступили до роботи** у закладах культури, мистецтва, освіти **24 випускники, на службі у збройних силах – 1 чол.**, на роботі **за кордоном – 4** чоловіки.

Протягом 2017 року на базі коледжу культури і мистецтв спільно з Обласним методичним кабінетом навчальних закладів мистецтва та культури **було проведено:**

- регіональний конкурс образотворчого мистецтва «Барви рідної землі»;
- обласний конкурс читців «Поетична зірка»;
- обласний конкурс з народно-сценічного танцю «Джерела надії»;
- регіональний конкурс інструментального мистецтва «Веселкові акорди»;
- обласний конкурс пісенної творчості «Душі пісенної криниця».

Загальна кількість учасників конкурсів склала 750 осіб.

Упродовж минулого року студентами і викладачами коледжу **проведено 76 концертних виступів, тематичних культурно-мистецьких заходів.** Творчі колективи й окремі виконавці коледжу **взяли участь у більше ніж 50-ти заходах за межами навчального закладу** – на базах виробничої практики у закладах культури і мистецтва області.

15 студентів-котляревців стали переможцями міжнародних і всеукраїнських конкурсів, з них:

- **5 – дипломантів I ступеня** II Всеукраїнського (XIII Всекримського) конкурсу учнівської та студентської творчості імені Марії Фішер-Слиж «Змагаймося за нове життя!», присвяченого Лесі Українці (регіональні етапи, м. Полтава, Чернівці), Міжнародного фестивалю-конкурсу «Планета мистецтв» (м. Київ), V Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Разом – граємо, співаємо, танцюємо» та Відкритого фестивалю-конкурсу вокально-хорового мистецтва пам'яті Раїси Кириченко «Пісенні крила Чураївни» (м. Київ);

- **2 – дипломантами II ступеня** Всеукраїнського конкурсу «Талановита молодь – 2017» (м. Полтава) і V Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Разом – граємо, співаємо, танцюємо» (м. Київ);

- **3 – дипломантами III ступеня** X Всеукраїнського відкритого конкурсу читців імені видатного українського письменника-гумориста Остапа Вишні (м. Суми) та Всеукраїнського юніорського конкурсу вокально-диригентської та інструментальної виконавської майстерності (м. Ніжин) та Всеукраїнського конкурсу «Талановита молодь – 2017» (м. Полтава);

- у Всеукраїнському юніорському конкурсі вокально-диригентської та інструментальної виконавської майстерності, що проходив у м. Ніжині, студенти коледжу отримали **2 «Золотих дипломи», 2 «Срібних дипломи» і 1 «Бронзовий»;**

- **народний хор й інструментальна група** Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського у м. Полтаві **вибороли Гран Прі** фестивалю-конкурсу народного хорового мистецтва ім. Валентина Міщенко.

До **Дня Святого Миколая та новорічно-різдвяних свят** котляревцями традиційно **проводяться добродійні культурно-мистецькі заходи** для дітей-вихованців Гадяцького центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів.

Протягом 2017 року з метою підготовки коледжу до планової акредитаційної експертизи у 2018 році педагогічним колективом **здійснено самоаналіз стану навчально-методичного забезпечення та якості освітнього процесу, підготовлено акредитаційну справу для передачі у Державну акредитаційну комісію.**

2017 року у коледжі **проведено значний обсяг робіт – проведено заміну вікон**

та дверей адміністративного корпусу коледжу, **зроблено** поточний **ремонт** навчальних корпусів та гуртожитку і зовнішній ремонт будівлі адмінкорпусу, **проведено обстеження** електрогосподарства щодо безпеки умов праці у навчальних корпусах та гуртожитку, **виконано роботи** з капітального ремонту каналізаційної мережі коледжу, **встановлено** точку питної води у гуртожитку.

Покращено матеріально-технічне забезпечення навчального закладу: **поновлено** комп'ютерне та звукотехнічне забезпечення навчального процесу, **утеплено** дах бібліотеки та прибудованих навчальних корпусів, **встановлено** 3 точки питної води у навчальних корпусах, **проведено** вогнезахисну обробку дерев'яних конструкцій всіх будівель коледжу, **облаштовано** системи оповіщення людей в гуртожитку, **проведено** гідравлічне випробування та промивку системи опалення гуртожитку та навчальних корпусів.

Стан фінансування у 2017 році – 16 110 184, 0 грн.

Проблемним питанням є капітальний ремонт даху гуртожитку (технічну документацію виготовлено за рахунок спецкоштів).

На поточний, 2018 рік планується: – проведення Дня Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського у рамках якого проходять регіональні й обласні конкурси;

– звітний концерт творчих колективів та окремих виконавців під час проведення етно-фестивалю «Гелон-Фест» та Дня міста Гадяч;

– продовжуватиметься участь у роботі Координаційної комісії з навчально- методичної роботи училищ (коледжів) культури (культури і мистецтв) з розроблення нових стандартів вищої освіти зі спеціальностей.

У 2018 році заплановано покращення матеріально-технічного забезпечення навчального закладу: поновлення комп'ютерного та звукотехнічного забезпечення навчального процесу, утеплення даху бібліотеки та прибудованих навчальних корпусів, встановлення 3 точок питної води у навчальних корпусах, проведення вогнезахисної обробки дерев'яних конструкцій всіх будівель коледжу, облаштування системи оповіщення людей в гуртожитку, проведення гідравлічного випробування та промивки системи опалення гуртожитку та навчальних корпусів.

АМАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Обласний Центр народної творчості та культурно-освітньої роботи

Працівниками центру забезпечено методичну допомогу в організації та проведенні **35 свят, конкурсів та виставок в районах та містах області. Із них, – 18 заходів були профінансовані з обласного бюджету.**

З 4 по 6 жовтня на території області проведено **Всеукраїнську нараду керівників обласних Центрів народної творчості «Діяльність клубних закладів по збереженню традиційної культури»** за участі директорів районних, міських будинків культури, центрів культури, центрів культури і дозвілля, відомчих клубних закладів, представників об'єднаних територіальних громад, районних методичних центрів та кабінетів.

Було **забезпечено роботу обласної атестаційної комісії з присвоєння, підтвердження та позбавлення звання «народний (зразковий) аматорський колектив (студія)».** Відповідно до підготовлених матеріалів, почесні звання

було присвоєно **11 колективам** Великобагачанського (4), Глобинського (1), Карлівського (1), Оржицького (1) районів та м. Полтава (4).

В 2017 році було підготовлено до друку, видано і направлено в райони 3 методичних розробки та 7 каталогів персональних виставок художників і майстрів.

Потребує значної уваги робота щодо нематеріальної культурної спадщини.

Наказ Управління культури облдержадміністрації від 1 жовтня 2015 року № 285 щодо збору, обробки та складання орієнтовного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини на сьогодні **не виконується ні Цетром, ні в районах, крім Решетилівки. Решетилівську вишивку "білим по білому"** Міністерство культури України включило до Переліку та Національного реєстру нематеріальної культурної спадщини. Здійснюється робота щодо включення до цього Переліку та реєстру ще одного елементу культурної спадщини області – рослинне килимарство Решетилівщини.

В області є багато елементів нематеріальної культурної спадщини, які потрібно вивчати, досліджувати, популяризувати та вносити їх до місцевого та Національного списків та Реєстру НКС.

Ця робота покладена на Обласний Центр народної творчості та культурно-освітньої роботи, структурні підрозділи сфери культури райдержадміністрацій, міськвиконкомів.

2018 рік для працівників Центру це рік всебічної методичної допомоги у формуванні та функціонуванні клубних закладів в умовах децентралізації.

Обласний Центр народної творчості та культурно-освітньої роботи на сьогодні повинен стати Центром створення інноваційних процесів у клубній справі, центром створення креативних форм сучасного дозвілля.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І.П. Котляревського

Обслужено майже **36 тис.** користувачів, яким було видано понад **756 тис. примірників** видань. Кількість відвідувань бібліотеки протягом звітного року становить **163 050**, проведено понад 700 масових заходів, які відвідало 14 209 користувачів.

На кінець року фонд бібліотеки становить – **840 498 прим.** документів. (2016 р. – 852 251 прим.). Зменшення кількості фонду можна пояснити тим, що відбулася перевірка фонду і зношені та застарілі за змістом книги були вилучені з фонду. У звітному році до бібліотеки надійшло **10 448 прим.** документів.

Обсяг власних баз даних в системі Інтернет налічує 1 145 332 записи, з них в електронному каталозі – 335 467 записів. Впродовж року користувачам бібліотеки було надано 17473 бібліографічні довідки і консультації.

Було здійснено **7 виїздів у бібліотеки області** з метою експертно-діагностичного аналізу їх роботи та надання практичної і методичної допомоги, надано 148 консультацій.

Проведено **2 семінари та 2 вебінари** для бібліотечних працівників області.

У 2017 році зроблений капітальний ремонт ганку бібліотеки.

Проблемними питаннями, які планується вирішувати в 2018 році є заміна електромережі бібліотеки, модернізація комп'ютерної мережі, поточні ремонти приміщень бібліотеки.

У **2018 в області** планується проведення **Всеукраїнської літньої школи адвокатури для бібліотекарів "Адвокатура в стилі етно"**. Прохання готуватися, так, як будуть визначені і задіяні кращі бази практик бібліотечної роботи в районах та містах області.

Важливою ділянкою роботи повинна стати інформаційна та бібліотечна робота з увічнення пам'яті видатних земляків, зокрема, земляків – поборників незалежності України – учасників подій Української революції 1917-1321 років. Це формування книжкових виставок, переглядів літератури, літературних вечорів та інших тематичних заходів.

Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесея Гончара

Структурними підрозділами бібліотеки **обслужено 25932 користувачів**. За рік бібліотеку **відвідали 151500 разів**, **видано 515330 примірників** бібліотечних документів.

Фонд бібліотеки відновлено на 7906 примірники. На 01.01.2018 р. фонд становить 148499 примірники.

Проведено щорічний **обласний фестиваль читацьких талантів «Крок до успіху»**, **обласний конкурс молодіжної творчості «Наша спадщина»** у рамках Всеукраїнського патріотичного культурно-освітнього проекту «Всесвітня спадщина у руках молоді», щорічний **обласний конкурс професійної майстерності «Бібліотекар року Полтавщини»** та **семінар-практикум** для працівників районних (міських) ЦБС та бібліотек ОТГ області, відповідальних за роботу з юнацтвом **«Бібліотечне обслуговування молоді: розширення функцій та інноваційних напрямків»**.

За поточний рік бібліотека провела: 122 масових заходи, з них 2 обласного значення; експоновано 104 книжкових виставки; 140 переглядів літератури; 10 виставок робіт талановитої молоді.

В 2017 р. був започаткований **бібліотечний проект «Українські акценти»**, в рамках якого було проведено зустрічі з письменниками, журналістами, суспільно-політичними діячами з різних областей України, такими як Степан Процюк, Роман Коляда, брати Капранови, Міла Іванцова, В'ячеслав Васильченко та ін.

На базі бібліотеки працюють **11 клубів за інтересами, шкіл та творчих студій**.

Підготовлено та розміщено на YouTube 59 тематичних роликів та буктрейлерів, які було переглянуто 19586 разів.

На 2018 р. бібліотека планує протягом року проводити заходи до **100-річчя від дня народження Олеса Гончара**, в тому числі видання бібліографічного покажчика «Високих літ високий лет», **презентація проекту «Творчий всесвіт Олеса Гончара» за участю членів родини письменника (квітень).**

- щорічний обласний фестиваль читацьких талантів **«Крок до успіху»** (травень);

- обласний конкурс на кращий медіапродукт серед користувачів районних, міських ЦБС, бібліотек ОТГ **«Звучи, рідна мово!»** (квітень-жовтень).

- **«Українські акценти»** - зустрічі з сучасними українськими письменниками, мовознавцями, суспільно-політичними діячами з різних областей України;

- **Бібліотечний туристичний проект "Пізнай Полтавщину та її бібліотеки"** (квітень – вересень).

Полтавська обласна бібліотека для дітей ім. Панаса Мирного

Протягом 2017 року до бібліотеки надійшло **3,8 тис. прим. книг**, аудіовізуальних матеріалів, періодичних видань. На 01.01.2018 року **фонд бібліотеки склав 106,7 тис. прим.**

Бібліотечним обслуговуванням охоплено **більше 78 тис. користувачів**, книговидача – **225, 89 тис. прим.** (у порівнянні з 2016 р. зросла на **2,1 тис. прим.**).

Значна увага приділялася організації масових заходів. Так протягом 2017 р. проведено **574 заходи**, які відвідало **22,5 тис. чол.** Урізноманітнилися їх форми, це – літературні лабіринти, трофі-рейди, турніри, бібліоперфоманси, "жива бібліотека", дублер-шоу, скайп-зустрічі тощо. Серед найбільш значущих заходів – **Тиждень шаленого читання або тиждень, коли всі читають, Місячник правових знань та Всеукраїнський тиждень права**, військово-спортивне свято "Хай живе козацька слава, процвіта наша держава" в сел. **Лісок та Червоний шлях** (спільно з Центром соціальної адаптації ветеранів та інвалідів АТО м. Полтава і Громадським формуванням "Доброволець"); свято до Міжнародного дня захисту дітей, сімейні свята та ін. Бібліотека **брала участь у етнофестивалі "Зберемося, роде!" та "Гелон-фесті"**.

Бібліотека підготувала **57 методико-бібліографічних та інформаційних матеріалів на допомогу бібліотечним працівникам (2016 р. – 17).** Створено 6 електронних ігор, 5 віртуальних вікторин, 2 віртуальні книжкові виставки, 2 буктрейлери.

У звітному році проведено **6 обласних конкурсів (загальна кількість учасників – 5304 чол.)**

Основним проблемним питанням бібліотеки була і залишається **відсутність повноцінного приміщення.**

У планах бібліотеки на поточний рік – відзначення 80-річного ювілею, а саме проведення на базі бібліотеки урочистого відкриття Всеукраїнського тижня дитячого читання спільно з Національною бібліотекою України для дітей та Полтавським академічним обласним театром ляльок, ІХ Міжрегіонального ярмарку бібліотечних інновацій "Бібліокре@тив-2018" спільно з дитячими бібліотеками України; обласної науково-практичної конференції "80 років у колі друзів".

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ДОСЯГНЕННЯ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ У СФЕРІ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

– затверджено Комплексну Програму розвитку культури, мистецтва та охорони культурної спадщини в полтавській області на 2018-2020 роки.

– затверджено Програму збереження, вивчення та популяризації Більського городища на період 2018-2022 років

– Постійно здійснюється робота над актуалізацією та наповненням Переліку об'єктів культурної спадщини Полтавської області.

– Продовжено роботу в рамках проекту «Земські школи Опанаса Сластіона», ініційованого першим заступником Голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Ольги Герасим'юк та Київської Архітектурної майстерні Івана Бикова. Упродовж 2017 року було розглянуто облікову документацію на 16 об'єктів, розташованих на території Лохвицького, Чорнухинського та Лубенського районів, які були занесені наказами Управління культури до Переліку щойно виявлених об'єктів культурної спадщини Полтавської області. І на сьогодні вже підготовлено ще два примірники облікової документації по Лохвицькому району.

– Проведено повну реекспозицію Чорнухинського літературно-меморіального музею Г.С. Сковороди.

– Розглянуто та погоджено проект реекспозиції Лубенського краєзнавчого музею, якому у 2018 році виповнюється 100 років.

– Проводиться робота по попередженню порушень у сфері чинного пам'яткоохоронного законодавства. На сьогодні працівники Управління культури приймали участь у розгляді чотирьох судових справ у судах першої та апеляційної інстанцій. Взято участь у проведенні двох слідчих дій за участю представників правоохоронних органів та прокуратури щодо незаконного перепланування та прибудови до пам'ятки архітектури національного значення – Будинку Дворянського зібрання (колишнього кінотеатру Котляревського) у місті Полтаві. На разі триває судовий процес по даному питанню.

– Постійно функціонує дорадчий орган – Консультативна рада з питань охорони культурної спадщини при Управлінні культури облдержадміністрації. Всього було проведено 6 засідань на яких розглядалась облікова документація на 75 об'єктів культурної спадщини

– Здійснюються погодження проектної документації на проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках місцевого значення (4 проекти)

– продовжено роботу по оформленню нововстановленого пам'ятника гетьману України Іванові Мазепі, який переданий на баланс Полтавському краєзнавчому музею імені Василя Кричевського та зроблені перші кроки в напрямку розробки проекту пам'ятника Симонові Петлюрі

Полтавський краєзнавчий музей

Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського

Діяльність музею профінансована по загальному фонду у сумі 12 120 428,79 грн., по централізованих заходах — 37 864,00 грн.

Крім того, музей отримав за іншими джерелами власних надходжень в натуральній формі (на баланс) 2 022 643,75 грн. (пам'ятник гетьману І. Мазепі та пам'ятний знак жертвам репресій 30-х рр. ХХ ст. в ур. Триби, література для бібліотеки тощо), по фонду розвитку — 313 712,10 грн.

Загальні плановані показники за власними надходженнями перевиконані (108,2 %) і складають 648 152,79 грн. Проведено 5 327 екскурсій, реалізовано 47 741 квиток; заклад відвідало 213 904 відвідувачі.

Загальна кількість працюючих — 144 чол., з яких 66 наукових співробітників. Серед науковців — молоді до 29 років — 19 чол. (29 %). За 2017 р. зараховано 10 молодих науковців (7 %).

Закладом підготовлено і проведено 40 виставок, в т. ч. виїзні та міжмузейні проекти. На відкритті виставок побувало близько 13 тис. запрошених осіб. Частина цих проектів виконана спільно з громадськими фундаціями і волонтерськими об'єднаннями.

Підготовлено і проведено 197 масових заходів, 10 мистецьких акцій, в т. ч. 7 обласного рівня, 2 конкурси, інші акції, якими охоплено близько 30 тис. чоловік. У музеї відбулося 25 презентацій наукових і краєзнавчих видань на полтавську проблематику, в містах області та України — ще 4 такі презентації. Проведено 9 наукових конференцій міжнародного, всеукраїнського і регіонального рівнів. За рік в музеї проведено 7 круглих столів з різних питань науково-освітньої, туристичної, волонтерської та культурологічної роботи. Разом із Управлінням культури проведені 4 науково-методичні семінари з питань юридичного забезпечення, функціонування, організації роботи, збиральництва, питань декомунізації для завідувачів державних, громадських і відомчих музеїв, керівників галузі культури об'єднаних територіальних громад, що відбулися у м. Зінькові, Лубнах, Полтаві та смт Чорнухах.

Музей працював у тісному зв'язку з рядом громадських організацій, волонтерських і ветеранських об'єднань, навчальними закладами, академічними науковими фундаціями, установами культури та мистецтва.

Доволі успішно проводилася збиральницька робота. Зокрема, до основного фонду краєзнавчого музею надійшло 1173 музейних предмети, до науково-допоміжного — 256 од. збереження; до Музею авації і космонавтики — 127 од., науково-допоміжного фонду — 66 од. На обробку наукових археологічних колекцій музеєм додатково до бюджетних асигнувань залучено більше 21 тис. грн. договірних коштів.

Колектив музею щиро вдячний Управлінню культури Полтавської обласної державної адміністрації за надану можливість істотно поповнити колекцію вартісними предметами шляхом їх придбання через фондово-закупівельну комісію. Внаслідок цього збірка поповнилася 160 експонатами на суму більше 70 000,00 грн.

Втілені в життя ряд видавничих проектів (15 видань). На виконання цих проектів від різних установ і закладів залучено близько 22 тис. грн. Загалом доробок музейників позначений 630 публікаціями, що є доволі помітним на теренах області з-поміж наукових закладів. Науковці музею виступили з понад 70 доповідями на ряді міжнародних, всеукраїнських і регіональних конференціях в Україні. Також підготовлено 9 великих телепередач на полтавських і загальноукраїнських каналах, 15 передач радіомовлення в області, понад 100 сюжетів телевізійних новин різних рівнів.

Доволі істотно справі покращення відвідуваності музею й проінформованості населення про його діяльність сприяло покращення роботи лише

двох сторінок музейного сайту — «Анонси» і «Події», а також поява музейної сторінки в соціальних мережах (Фейсбук) та на відеосервісі (Ютуб). Загальна кількість переглядів матеріалів сайту — 206 200, для сторінок в соціальних мережах — понад 100 000 переглядів. Нещодавно відкриті нові сторінки музейного сайту «Консультативний центр з питань музеєзнавства» і віртуальна бібліотека нових видань музею у розділі «Видавнича діяльність». Це сприяє залученню до музею молодшого покоління користувачів Інтернету.

Стан матеріально-технічної бази музею добре відомий і ще далекий від зразкового. Проте за останній рік зусиллями Управління культури та Полтавської обласної ради деякі його складові дієво покращені. Вдалося придбати 7 нових комп'ютерів, переобладнати ще 3 старі, купити фототехніку, акустичну систему, мікрофони, кілька багатофункціональних пристроїв та принтерів, сканер, експедиційне обладнання археологам. Музеєм придбані 6 сучасних вітрин-столиків із засобами сигналізації та освітлення, проведена

заміна частини пристроїв електроосвітлення на енергозберігаючі. За підтримки Управління культури перераховано проект капітального ремонту та проведено його експертизу на переобладнання котельні, проведене настилення нового паркету в експозиції з історії музею, виконано благоустрій і санітарне очищення парку, виготовлено облікову документацію на передані на баланс музею пам'ятки і паспорт на будинок Музею авіації і космонавтики.

У планах на 2018 р.: проведення циклу заходів до 110-річчя будівлі музею – пам'ятки архітектури нового українського стилю та 80-річчя розміщення музею в цій унікальній споруді, циклу виставок, в т. ч. міжнародних, присвячених Року культурної спадщини, побудова розділів експозиції з героїчної доби козацтва, Голодомору і до ювілею О. Т. Гончара, поновлення зали сучасної історії Полтавщини, створення виставки, присвяченої полтавцям-учасникам АТО, виставки спортивних здобутків полтавців, 5 наукових конференцій і науково-практичних семінарів, розробка проекту музейного містечка на подвір'ї музею, QR-кодів біля музейної будівлі та в скансені, видавничі проекти тощо, розширення можливостей сайту музею, його сторінок в соціальних мережах.

У матеріально-технічному плані на 2018 р.: проведення робіт з капітального ремонту котельні, ремонту покрівлі сараїв, заміни теплотраси й окремих стояків опалення, встановлення вказівників та інформаційних табличок у парку і скансені, ремонт окремих приміщень

Національного музей-заповідник М.В.Гоголя

1. Фінансування з обласного бюджету у 2017 році склало 4065,2 тис. грн. Фактично використано 4027,4 тис.грн. Економія коштів виникла за рахунок зменшення витрат на використану електроенергію та спожитий природний газ.

Грошові надходження від реалізації послуг за звітній період становлять 401,3 тис.грн, що на 9% більше минулого року. Це стало можливим за

рахунок збільшення кількості відвідувачів та екскурсійного обслуговування. Проведення театралізованих та нічних екскурсій вкотре підтвердили ефективність їх попиту. У 2017 році проведено 895 екскурсій, з них театралізованих «В гостях у Гоголя» - 288, «Щедрівки у гоголівській садибі» - 31 та нічних «Чи знаєте ви українську ніч?» - 42.

2. Кадровий склад закладу станом на 01.01.2018 року залишився незмінним. Чисельність керівників та спеціалістів у національному музеї-заповіднику М.В.Гоголя складає 20 чоловік.

Протягом року на вакантні посади прийнято 2 особи віком до 28 років з відповідною фаховою освітою.

На даний час один науковий працівник здобуває другу фахову освіту у Полтавському національному педагогічному університеті ім.В.Г.Короленка.

3. Для поліпшення матеріально-технічної бази використано 55,6 тис.грн. Придбано спецодяг для обслуговуючого персоналу та національні костюми для проведення театралізованих екскурсій. Замінено дерев'яний зруб на декоративній криниці в експозиції. Введено в експлуатацію два бензотримера для скошування трави. Забезпечувалися потреби у придбанні побутової та оргтехніки.
4. Реалізуючи Програму розвитку КЗ ПОР «Національний музей-заповідник М.В.Гоголя на 2017-2021рр.» та розширюючи місію у ставленні до музейного продукту, людського фактору та промоції, поєднуючи внутрішню та зовнішню орієнтацію на постійного споживача, у 2017 році науково-освітніми та культурно-масовими заходами були охоплені різні категорії населення з врахуванням їхніх інтересів. Протягом року користувалися популярністю проекти:

«Музей іде в гості» - усний журнал для вихованців молодших груп дитсадків;

«Схожі ми на квіти-України діти» - конкурс малюнків з нагоди Міжнародного дня захисту дітей для вихованців старших груп дитсадків;

«Здрастуй, музей» - усний журнал для першокласників;

«Бабусина скриня» - усний музейний урок для учнів початкових класів;

«Музей розповідає про себе» - усний журнал для старшокласників;

«Гість із неба Святий Миколай» - театралізоване дійство для дітей пільгових категорій;

щорічний турнір «Козацька слава» - для козачат Шишаччини;

Клуб «Мрія» - виїзне засідання для членів Полтавського обласного осередку Всеукраїнської організації інвалідів України;

«Gogol fest» - молодіжний фестиваль байкерів;

«Весілля у дворянській садибі» - урочистий обряд одруження;

«Гоголя світ, Гоголь у світі» - Міжнародна науково-практична конференція;

«Купальські ігри на батьківщині Миколи Гоголя» - обласне фольклорне свято.

Реалізуючи поставлені завдання, колектив не відділяє себе від суспільного життя країни. Найважливішим сьогодні є підтримка учасників АТО. Декілька років ми продовжуємо надавати матеріальну допомогу бійцям та командуванню батальйону спеціального призначення «Полтава».

Здійснюємо шефство над донькою загиблого бійця, учасника АТО, із Шишацького району Максима Кучина – Валерією, проводячи щорічну благодійну акцію «Дарунок у день народження».

Незабутньо та зворушливо відбулася зустріч із членами Всеукраїнського об'єднання дружин та матерів бійців – учасників АТО.

Слід відзначити участь у 15-му, ювілейному, Міжнародному фестивалі православного кіно «Покров» у місті Києві, де науковці музею на розгляд журі документальний фільм «Кочубеївська садиба як центр культури і духовності у ХІХ столітті».

Заслуговує також на увагу участь науковців у Всеукраїнському музейному форумі, що проходив у місті Переяслав-Хмельницький на базі Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» та Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет ім.Г.С.Сковороди»

Постійно підтримуємо зв'язки з шанувальниками творчості письменника. Так, у 2017 році вагомим надходженням до фондової колекції закладу стали 23 картини на гоголівську тематику, подарованих полтавським художником Володимиром Дерябіним.

Національний музей-заповідник М.В.Гоголя є унікальним науково-освітнім закладом, поскільки поєднує в собі експозиційну та заповідну частини. Так, як територія комплексу складає 31,63 га, то акцент у роботі ставиться і на природно-охоронну роботу: зариблення та збереження меморіальних гоголівських ставків площею 10 га; вирубка сухостою і дерев, уражених омелою; догляд за трав'янистим покровом садово-паркової зони площею понад 18 га. Велика увага приділялася насадженню молодих дерев, кущів та квітів.

5. Готуючись до гідного пошанування пам'яті нашого геніального земляка Миколи Гоголя у рік його 210-річчя від дня народження, актуальними питаннями у 2018 році є наступні:
  - введення в експлуатацію Гоголівського культурного центру;
  - берегоукріплення нижнього меморіального ставка;
  - відкриття нової експозиції «Увіковічення пам'яті Миколи Гоголя на Полтавщині».

Історико-культурний заповідник "Більськ"

Обсяги фінансування на 2017 рік – 814191 грн., (на 2016 рік – 655985 грн.). Плановий показник на 2018 рік – 2591435 грн.

Видатки на придбання капітальних товарів у 2017 році не виділялися. У 2016 році – 104947 грн.

Плановий показник на 2018 рік – 1589000 грн.

Видатки на проведення централізованих заходів у 2017 році – 44920 грн. У 2016 році кошти на дані цілі не виділялися. Плановий показник на 2018 рік – 100000 грн.

Кількісний склад працівників установи протягом 2017 року – 10 працівників (8 ставок), у т.ч. 2 зовнішніх сумісники (0,5 ставки разом). У 2016 році показник був ідентичним.

З 01 січня 2018 року до штату працівників введено 3 додаткові ставки.

СТАН МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ

Установа гостро потребує придбання нового автомобіля (наявний нині перебуває в аварійному стані), офісного приміщення, обладнання для проведення археологічних досліджень та туристичного спорядження.

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗДОБУТКИ

1. Відкриття в ході польового археологічного сезону 2017 року унікальних знахідок (в кургані могильника скіфського часу Скоробір), які претендують на статус «Знахідка року в Україні» та є найбільш сенсаційними артефактами за всю понад 110-річну історію вивчення Більського городища.
2. Прийняття Програми збереження, вивчення та популяризації Більського городища на 2018-2022 роки.
3. Започаткування та проведення першого етнофестивалю «Гелон-фест». Захід відвідало більше 4 тис. осіб.
4. Організація та проведення концерту «Полтавський симфонічний оркестр запрошує до легендарного міста Гелон». Унікальну подію відвідало майже 500 чоловік.
5. Організація виставок археологічних артефактів «Більське городище: сторінками історії» (сmt Котельва, Агроекологічний центр, травень-липень), «Більське городище в нових дослідженнях українських археологів» (м. Полтава, ПКМ ім. В. Кричевського, серпень-листопад), виставки картин П.І.Волика «Гелон очима художника» (сmt Котельва, Агроекологічний центр, травень-липень).
6. Поповнення наукових фондів установи 721 музейним предметом. Протягом 2016 року – 515 одиницями.
7. Укладання 44 облікових карток на складові об'єкти Комплексу пам'яток території і округи Більського городища.
8. Видання збірника наукових праць «Археологічні дослідження Більського городища-2016» та монографії Ю.М.Бойка «Соціальний склад населення басейну р. Ворскли за скіфської доби».

9. Проведення масштабних обстежень на території Більського археологічного комплексу. Обстежено понад 50 пам'яток на території понад 2,5 тис. га.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ:

1. Забезпечення установи власним офісним приміщенням у смт Котельва – проблема залишається невирішеною від моменту створення заповідника «Більськ» (2005 р.). Цим самим унеможлиблюється забезпечення науковців, які приїжджають вивчати Більське городище та працювати в установі, елементарними умовами для розміщення. В перспективі на базі даного приміщення видається можливим відкриття хостелу для туристів. Питання включене до Програми збереження, вивчення та популяризації Більського городища на 2018-2022 роки.

2. Відкриття на базі Історико-культурного заповідника «Більськ» сучасного музейного комплексу. В 2018 році передбачається здійснення I етапу робіт щодо розбудови закладу: виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію приміщення в с. Більськ, а також початкова стадія реконструкції.

3. Розширення штату співробітників установи – на даний момент, враховуючи прийняття Програми збереження, вивчення та популяризації Більського городища на 2018-2022 рр. та необхідність виконання низки масштабних заходів у рамках її виконання, ІКЗ «Більськ» потребує розширення робочої структури на 8-10 одиниць (наукові співробітники, працівник бухгалтерської служби, технічний персонал, охоронці).

4. Затвердження складу територій Історико-культурного заповідника «Більськ» Полтавською обласною радою – на даний момент подібний документ відсутній. Установа в своїй діяльності керується рішенням Полтавської обласної ради від 15 лютого 2001 року «Про створення охоронюваної археологічної території «Більське городище», яке значно застаріло та потребує внесення значних уточнень. Прийняття подібного рішення є одним з першочергових кроків до створення державного історико-культурного заповідника «Більське городище».

5. Укладання оновленої облікової документації (Паспорта) на Комплекс пам'яток території і округи Більського городища – останній варіант паспорта на даний археологічний комплекс датується ще 80-ми роками ХХ ст. Укладання оновленої документації дасть змогу накладати охоронні зобов'язання на власників (користувачів) земельних ділянок, на яких розміщені унікальні об'єкти культурної спадщини.

6. Вирішення питання перевірки розпаювання (надання в користування або оренду) особливо цінних земельних ділянок в межах Більського городища та його округи. Відповідне завдання дане на апаратній нараді в голови Полтавської облдержадміністрації 11 вересня 2017 р.

7. Залучення коштів завдяки участі в грантових програмах і проектах для розбудови наукового та туристичного напрямків діяльності заповідника «Більськ».

ПЛАНИ НА ПОТОЧНИЙ РІК

1. Реалізація заходів в рамках Програми збереження, вивчення та популяризації Більського городища на 2018-2022 роки, а саме:
- розбудова Музею просто неба на території Більської сільської ради;
  - початок реконструкції Музею Більського городища в с. Більськ;
  - розвиток туристичної інфраструктури на теренах Більського городища;
  - проведення етнофестивалю «Гелон-фест»;
  - здійснення системних та всеохоплюючих розвідок і розкопок на території Більського городища (із залученням представників провідних вітчизняних і закордонних наукових інституцій та фондів);
  - видання 5 наукових видань;
  - організація науково-практичної конференції «Феномен Більського городища-2018».

Центру охорони та досліджень пам'яток археології

Діяльність Центру по загальному фонду в 2017 році профінансована у сумі 1 496 531,79 грн.

Загальні плановані показники за власними надходженнями (обсяг науково-прикладних послуг Центру) дещо недовиконані і складають близько 300 000 грн., що зумовлено переважаючим виконанням замовлень для громадян – учасників АТО, для яких Центром роботи виконуються традиційно тільки *безкоштовно*. Проведені обстеження близько 6 000 земельних ділянок на загальній площі понад 15 000 га, за результатами яких надано 5 633 Висновки, майже половина з яких підготовлена для учасників АТО. Загальна кількість вихідних документів, наданих Центром за 2017 рік становить 9 213 номерів, кількість аркушів наданих документів перевищує 30 000 сторінок.

Загальна кількість працюючих у 2017 році (за штатним розписом і фактично) складає 18,5 чол., з яких 9 наукових співробітників, в т. ч. кандидат медичних наук – антрополог. Серед науковців — молоді до 29 років — 3 чол. За 2017 р. на роботу до Центру зараховано 1-го молодого науковця — випускника Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка.

Центр брав участь у проведенні 5 археологічних дослідницьких акцій-експедицій з розкопок курганів та поселень та в розвідках у Покровській Багачці, Мильцях під Полтавою, безпосередньо в Полтаві, околицях Чутового та в Кобеляцькому і Решетилівському районах (за рахунок залучених коштів), трьох музейних виставок в Полтаві, Лубнах і Горішніх Плавнях, в т. ч. міжмузейному проекті. На відкритті цих виставок побувало близько 1 тис. запрошених осіб.

Центром підготовлено і проведено 5 науково-масових заходів (наукові конференції, огляди видань), 3 науково-освітні акції (презентації видань), з яких 3 мали обласний рівень і якими було охоплено близько 0,8 тис. чоловік. Презентації наукових і краєзнавчих видань на полтавську проблематику проводилися на базі Полтавського і Лубенського краєзнавчих музеїв, в містах

області — Лубнах і Хоролі, а також в Києві — в Українському Товаристві охорони пам'яток історії та культури. Разом із Полтавським краєзнавчим музеєм імені Василя Кричевського та Управління культури і мистецтв Лубенського міськвиконкому проведено 3 наукових конференції всеукраїнського і регіонального рівнів, зокрема, наукові конференції, присвячені 150-річчю від дня народження музейника й етнографа С. К. Кульжинського в Лубнах, 130-річчя від дня народження відомого археолога М. Я. Рудинського в Полтаві.

Доволі успішно Центр сприяв проведенню збиральницької роботи музеїв. Зокрема, до основного фонду Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського передано понад 500 музейних предметів, Лубенського краєзнавчого — 100 од., Горішнєплавнівського краєзнавчого — 50 од. зб., ІКЗ «Більськ» — більше 20 од. зб. Частина з цих археологічних знахідок відреставрована і в більшості випадків атрибутована в Центрі.

Утілені в життя кілька видавничих проектів (5 видань), переважно разом з обласним краєзнавчим музеєм та ін. закладами. Це — збірники наукових праць: — «Старожитності Лівобережного Подніпров'я — 2017», присвячений М. Я. Рудинському, «Хорольщина: від давнини до сьогодення», «Старожитності Посулля» (вип. II), два випуски «Зводів пам'яток історії та культури» по Шишацькому і Чорнухинському районах. Підготовлено також чергові випуски видань науково-популярних брошур — «Верхній Вал у Лубнах» і «Лиса Гора у Лубнах», що побачили світ на межі 2017-2018 рр. Загалом доробок науковців Центру позначений 40 науковими і 10 науково-популярними публікаціями, 20 виступами на всеукраїнських і регіональних конференціях. Співробітниками Центру підготовлено 4 телепередачі на ТРК «Лтава» і ТК «Лубни», кілька передач радіомовлення в області, 10 сюжетів телевізійних новин.

На протязі 2017 року Книгозбірня Центру поповнювалася книгами та періодичними виданнями з проблем археології та допоміжних історичних дисциплін.

На кінець 2017 року Книгозбірня Центру нараховує 9734 видання. В Науковому архіві Центру зберігається 3296 справ.

Восени 2018 р. виповнюється 25 років з дня створення Центру охорони та досліджень пам'яток археології Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації.

Одним із проблемних питань, яке дуже хвилює співробітників Центру є питання, пов'язане з реорганізацією нашої установи. В цьому плані мабуть прийшов час визначитися остаточно з організаційно-правовою формою нашої організації.